

Uasi na Maombezi

SABATO MCHANA

Somo la Juma Hili: *Kut. 32:1-6; Zab. 115:4-8; Isa. 44:9, 10; Rum. 1:22-27; Kut. 32:7-32; Isa. 53:4.*

Fungu la Kukariri: “Musa akarejea kwa Bwana akasema, Aa! Watu hawa wametenda dhambi kuu wamejifanyia miungu ya dhahabu. Walakini sasa, ikiwa utawasamehe dhambi yao -- na kama sivyo, unifute, nakusihi, katika kitabu chako ulichoandika” (Kutoka 32:31, 32).

Musa hakuwepo katika kambi ya Israeli kwa muda wa siku 40 tu, na nini kilitokea? Watu wa Mungu walikuwa wamemwacha na kuabudu sanamu iliyofanywa na mwanadamu, ndama ya dhahabu. Baada ya ishara nyingi kubwa sana, uzoefu, na miujiza, wangewezaje kufanya hivyo?

Kunaweza kuwa na majibu mengi, na pengine ukweli fulani ndani ya hayo yote. Je, watu hawakuelewa Mungu alikuwa nani hasa? Au uzoefu wao wenye nguvu pamoja Naye ulitiwa giza na tamaa zao za kimwili na za dhambi? Je, hawakutambua kile Mungu alichokuwa amewafanyia na, badala yake, hawakukithamini kabisa? Je, ufahamu wao ulikuwa umetiwa giza na kuharibiwa kwa kujishughulisha na mambo yao ya kila siku na mawazo yao ya zamani yenye dhambi? Je, hawakuwa tu na shukrani kwa matendo ya Mungu yenye fadhili kwa niaba yao? Je, walisahau upesi sana matendo makuu ya Mungu (*Zab. 106:13, 21-23*)? Au Haruni abebe lawama zote kwa sababu ya uongozi wake ulioshindwa? “Bwana akamkasirikia sana Haruni akataka kumwangamiza” (*Kum. 9:20*).

Haidhuru nini kilisababisha uasi huu wa kutisha, tunaweza kujifunza masomo gani kutokana nao, si tu kuhusu hali ya dhambi ya wanadamu bali kuhusu upendo wa Mungu wenye fadhili kwa wanadamu, licha ya kuwa kwao wenye dhambi?

**Jifunze somo la juma hili kwa maandalizi ya Sabato ya Septemba 13.*

Uongozi Ulioshindwa

Mungu alimwita Musa kutumia muda pamoja naye. Siku arobaini mchana na usiku huenda ulikuwa muda mfupi kwa Musa, lakini ulionekana kuwa mrefu, mrefu sana, kwa Waisraeli. Kiongozi wao anayeonekana hakuwepo. Walikanganyikiwa, walikosa subira, wakajawa hofu na kuwa na wahaka. Walitaka kuwa na mungu anayeonekana ambaye angewaongoza, "miungu" waliyokuwa wameiona maisha yao yote katika nchi ya Misri iliojaa ibada ya sanamu.

Soma Kutoka 32:1–6. Je, iliwezekanaje kwa uongozi wa Haruni kushindwa kwa namna ya kuskitisha sana?

Haruni hakuweza kukabili hali hiyo. Alishindwa kutumia wakati huo na kufanya kile kilichokuwa sahihi. Badala ya kumtumaini Bwana, aliishiwa nguvu mbele ya walio wengi. Watu walidai jambo lisilowazika: "Katufanyizie miungu itakayokwenda mbele yetu" (*Kut. 32:1*), naye akakubali.

Watu walitoa dhahabu kwa hiari kutengeneza sanamu, na Haruni sio tu hakuwazuia, lakini kwa kweli, aliwataka wachangie. Kisha akashiriki katika kumfanyanga mungu huyo wa uongo. Baadaye, watu walitamka: "Hiyo ndiyo miungu yako, Ee Israeli, iliyokutoa katika nchi ya Misri" (*Kut. 32:4*). Walikuwa wenye dhambi kabisa, waovu, na wasioona mbali. Walikuwa wametengeneza tu sanamu hii na kisha wakasema kwamba sanamu hiyo ilikuwa imewaokoa. Je, haishangazi jinsi tamaa za dhambi zinavyoweza kupotosha mawazo na matendo yetu? Watu wanasherehekea uumbaji wao wenyewe, na ubinadamu wao na maadili yao vinashuka thamani katika mchakato huo.

"Zahama kuu kama hiyo ilimhitaji mtu thabiti, mwenye uamuzi imara, usioyumba; yule aliyeinua juu heshima ya Mungu kuliko umaarufu wa kupendwa na watu, usalama binafsi, au uhai wenyewe. Lakini kiongozi huyu wa sasa wa Israeli hakuwa na sifa hizi za kitabia. Haruni alipingana na watu kinyonge, lakini tabia yake ya kutetereka na ya woga katika wakati huo hatari sana uliwafanya tu watu hao kuwa washupavu zaidi. Ghasia ziliongezeka. Wazimu usio na mantiki na wenye upofu ulionekana kuutawala umati huu wa watu. Wapo baadhi walioendelea kuwa waaminifu kwa agano lao na Mungu, lakini sehemu kubwa ya watu ilijiunga katika uasi. Wachache waliodiriki kushutumu utengenezaji wa sanamu hiyo kuwa ni sawa na ibada ya miungu, walishambuliwa na kutendewa kikatili, na katika fujo na taharuki hizo hatimaye walipoteza maisha yao. Haruni alihofia usalama wake mwenyewe; na badala ya kusimama kwa uadilifu ili kutetea heshima ya Mungu, alikubaliana na madai ya umati wa watu."—Ellen G. White, *Wazee na Manabii, Sehemu ya Kwanza*, uk. 328.

Haruni, kiongozi, aliwezaje kuwa dhaifu kiasi hicho? Ni kwa njia zipi huenda Haruni alitafuta kuhalalisha moyoni mwake matendo yake ya kuogofya?

Ibada ya Sanamu na Uovu

Soma Kutoka 32:6. Ibada yao ya sanamu ilisababisha nini upesi? (Tazama pia Zab. 115:4–8; Zab. 135:15–18; Isa. 44:9, 10).

Ndama wa dhahabu alifanana na mungu ng'ombe dume wa Misri, aitwaye Apis, au mungu ng'ombe, anayeitwa Hathor. Huu ulikuwa ni uasi wa wazi wa amri ya kwanza na ya pili (Kut. 20:3–6). Ukiukaji huu lazima ungeadhibiwa kwa sababu ulivunja kwa wazi uhusiano wao na Bwana aliye hai. Badala ya kumwabudu Muumbaji wao, Waisraeli waliabudu kitu walichoumba wao wenyewe, ambacho kisingeweza kuona, kusikia, kunusa, kusema, kujali, upendo, au kuongoza.

Utaratibu wa Uumbaji ulibadilishwa: badala ya kuelewa kwamba waliumbwa kwa mfano wa Mungu, sasa walimwumba mungu, si kwa mfano wao wenyewe—ambalo lingekuwa jambo baya kabisa—bali kwa mfano wa mnyama. Huyu ndiye mungu waliyetaka kumtumikia? Hivyo, walikuwa wamemtenda dhambi sana Bwana (Isa. 31:7; Isa. 42:17).

Ni kwa njia zipi uasi wa ndama wa dhahabu unaakisi kile kilichoandikwa katika Warumi 1:22–27?

Ibada ya sanamu inakataa ufahamu wa kiteolojia kwamba Mungu ni Mungu na mwanadamu ni mwanadamu. Ibada ya sanamu inaondoa nafasi kati ya Mungu na mwanadamu (Mhu. 5:2) na kuvunja uhusiano Naye. Kiwe dhahiri na cha wazi au kitu kilichofichwa moyoni, ibada ya sanamu inafarakanisha haraka uhusiano wetu na Bwana na kusababisha kuporomoka kwa maadili. Si ajabu andiko hilo linazungumzia kile walichokifanya siku iliyofuata: baada ya kutoa dhahihu kwa sanamu, ndipo wakaanza kufanya karamu, katika kile Ellen G. White alichokielezea kama “ugaji wa sherehe za ibada za sanamu za Misri.” — *Wazee na Manabii, Sehemu ya Kwanza*. uk. 332.

Wanadamu ni mahiri katika kutengeneza sanamu zao wenyewe. Wanaumba miungu yao wenyewe, ambayo ni mbaya kabisa, lakini hatimaye wanaenda na kuitumikia miungu hiyo. Nafasi ya Muumbaji inachukuliwa na vitu ambavyo, ipo siku, vitasababisha kushuka kwa maadili.

Ni njia zipi leo ambazo wanadamu wanaabudu kiumbe badala ya Muumbaji?

Kujiharibu Nafsi Zao

Soma Kutoka 32:7, 8. Kwa nini Mungu alimrudisha Musa katika kambi ya Israeli?

Kwa kugeukia sanamu, Waisraeli walikuwa katika mchakato wa kujiondoa kwa Mungu wa kweli, Yule aliyewakoa kutoka Misri. Kwa haki kabisa Bwana aliwashutumu, akisema kwamba “wamejiharibu nafsi zao” (*Kut. 32:7*)—hata wakiisifu sanamu hii kwa kuwakomboa kutoka Misri. Ni ukinzani wa moja kwa moja ulioje na kile ambacho Mungu aliwaambia (*Kut. 20:2*)! Huku kukataa kuwepo kwa Mungu na matendo makuu lilikuwa jambo kubwa. Mawazo na hisia zao zilipotoshwa na kuharibiwa kabisa.

Kwa nabii Ezekieli, ibada ya sanamu ilikuwa kiini cha taabu yote ya watu wa Mungu, na dhambi zingine zote huanza kutokea hapo (*tazama, kwa mfano, Eze. 8:1–18, Eze. 20:1–44, Eze. :1–12*). Mara nyingi tunashangaa kwa nini waumini wa zamani walikuwa wajinga na wasioweza kusahihishwa walipojishughulisha katika kuabudu sanamu tofauti tofauti zilizotengenezwa na wanadamu. Tuna hakika kabisa kwamba tusingefanya jambo kama hilo. Je, ni kweli hatuna sanamu? Sanamu za leo zinaweza kuwa na miundo na maumbo anuai, lakini zina mvuto unaofanana.

Sanamu ni kitu kinachochukua nafasi ya Mungu, na ingawa tunajua si sahihi, bado tunaiabudu, mara nyingi tena na tena. Inavuta mawazo, upendo, muda, na akili zetu kuliko Mungu. Inaweza hata kutawala mawazo yetu. Kwa kweli, tunakuwa kile tunachokitazama, na hatutainuka juu zaidi ya “mungu” yeyote tunayemtumikia.

Ikiwa Mungu hayuko katika kiini cha maisha yako, basi miungu mingine itajaza nafasi Yake. Ikiwa hatufurahii na kukuza Kuwepo kwa Mungu kuliko hai, tutafurahia na kutoa maisha yetu kwa kitu au mtu mwingine. Tunachoweka badala ya Kristo kinaweza kuwa na sura tofauti: kiburi, ubinafsi, pesa, mamlaka, ngono, chakula, Televisheni, dawa za kulevya, pombe, mawazo machafu, ponografia, anasa, kazi, michezo, familia, michezo ya video, filamu, manunuzi, mawazo, siasa, muziki, nafasi, vyeo, madaraja na kadhalika. Orodha haina mwisho.

Tu wabunifu sana na wavumbuzi katika suala hili. Tunaweza kugeuza chochote kilicho chema, kizuri, na chenye maana kuwa sanamu. Ibada ya sanamu ni hatari sana kwa sababu inabadilisha utu wetu, jinsi tunavyofikiri, upendo wetu, na maisha yetu ya kijamii. Inabadilisha utambulisho wetu na nafasi ya mahusiano binafsi wa kweli kuchukuliwa na mwingiliano wa uongo na usio na maana kabisa ambao, hatimaye, hauwezi kutuokoa.

Gadhabu ya Mungu ya Haki

Soma Kutoka 32:9–29. Musa aliitikiaje tisho la Mungu la kuwaangamiza Israeli?

Musa alipokuwa angali juu ya Mlima Sinai, Mungu alisema kwamba angewaangamiza waasi na kufanya uzao wa Musa kuwa taifa kubwa. Lakini Musa hakutaka iwe hivyo. Badala yake, alimsihi Bwana, akieleza kwamba Waisraeli hawakuwa watu wa Musa—walikuwa wa Mungu. Yeye, Musa mwenyewe, hakuwa amewatoa Misri, lakini Mungu alikuwa amewatoa kupitia kwa matendo Yake makuu. Na hivyo Musa alimsihi Mungu, akisisitiza ahadi zake za awali kwa baba zake. Musa alikuwa akifanya kazi kweli kama mwombezi kati ya Mungu na wanadamu.

Baada ya “BWANA kughairi ule uovu aliosema ya kwamba atawatenda watu wake” (*Kut. 32:14*), Musa alirudi kwao. Hakuna taarifa iliyoandikwa—tofauti na kile ambacho kingetokea katika Kutoka 34:29, 30—kwamba uso wake uling’aa kutokana na kuwepo kwa Bwana. Uso wake huenda uliakisi hasira Yake.

“Hata alipoyakaribia marago akaiona ile ndama, na ile michezo. Hasira ya Musa ikawaka, akazitupa zile mbao mikononi mwake, akazivunja chini ya mlima” (*Kut. 32:19*). Kuvunja kwa mbao zilizokuwa na Amri Kumi ilikuwa ishara ya nje ya kuvunja maudhui yake. Mungu alimkemea Musa kwa ajili ya hilo, lakini baadaye alimwamuru Musa achonge mbao mbili badala ya “‘mbao za kwanza, ulizozivunja’” (*Kum. 10:2*). Mungu mwenyewe angeziandika upya amri.

Musa alimkemea Haruni vikali kwa kujisalimisha kwa matakwa ya watu. “‘Watu hawa wamekufanyani hata ukaleta dhambi hii kuu juu yao?’” (*Kut. 32:21*). Haruni alijaribu kutolea udhuru kosa lake kwa (1) kuwalaumu wengine, na (2) kwa uchawi: “‘Nami nikaitupa [dhahabu] ndani ya moto, akatoka ndama huyu!’” (*Kut. 32:24*). Kilichofanya mambo kuwa mabaya zaidi ni kwamba Haruni mwenyewe alikuwa amepewa heshima kubwa na Mungu, akiwa amepewa fadhila kubwa, ikiwa ni pamoja na kwenda mlimani pamoja na Musa na wazee 70 (*Kut. 24:1*).

Ni kejeli iliyoje! Kwa kudai kwamba muujiza ulitokea, Haruni alitaka kumdanganya ndugu yake (angalia jinsi dhambi moja inavyosababisha nyingine; katika kisa hiki, ibada ya sanamu hadi kusema uongo). Hata hivyo, Musa hakudanganywa alipoona jinsi watu walivyoenenda ovyo ovyo. Matokeo hasi yalikuwa dhahiri, na Musa alilazimika kukomesha uasi huo mara moja.

Kisa hiki kinapaswa kutufundisha nini kuhusu nguvu ya sala ya kuwaombea wengine? Ni nani unapaswa kumwomba sasa hivi?

Maombezi

Soma Kutoka 32:30–32. Musa alienda umbali gani katika maombi yake ya kuwaombea wenye dhambi?

Kwa sababu ya uasi wao, mambo ya kutisha yalitokea katika kambi ya Waisraeli, ikiwa ni pamoja na vifo vya watu wengi (*Kut. 32:28*). Siku iliyofuata, Musa aliwatangazia watu: “Mmetenda dhambi kuu; na sasa nitakwenda juu kwa Bwana, labda nitafanya upatanisho kwa ajili ya dhambi yenu” (*Kut. 32:30*).

“Musa akarejea kwa Bwana akasema, ‘Aa! Watu hawa wametenda dhambi kuu wamejifanyia miungu ya dhahabu. Walakini sasa, ikiwa utawasamehe dhambi yao—na kama sivyo, unifute, nakusihi, katika kitabu chako ulichoandika’” (*Kut. 32:31, 32*).

Si ajabu kwamba Musa anachukuliwa kama mfano wa Kristo! Kwa sababu ya ombi lake la kuwaombea wenye dhambi na kuwa kwake radhi kutoa uhai wake kwa ajili yao, kwa hakika aliakisi kile ambacho Kristo alitarajiwa kufanya (kwa hakika alifanya) kwa ajili yetu sote. Ni huruma iliyoje kwa wakosaji! Alionesha kujitoa kwake kikamilifu kwa Bwana na upendo Wake wa kujitoa mhanga kwa watu. Kitabu cha Kutoka hakisemi Musa alikaa na Bwana kwa muda gani mlimani wakati huu, lakini kitabu cha Kumbukumbu la Torati kinafunua kwamba alikuwa juu ya mlima Sinai wakati huu kwa siku 40 (*tazama Kum. 9:18*).

Katika Kutoka 32:32, neno linalotafsiriwa “samehe” linatokana na kitenzi ambacho maana yake ya msingi ni “kuchukua” au “kubeba,” kama katika Isaya 53:4, inayosomeka (kuhusu Yesu): “Hakika ameyachukua masikitiko yetu.” Ni kitenzi kile kile—kilichotafsiriwa “samehe” katika Kutoka 32:32, na “kuchukua” katika Isaya 53:4. Ni umaizi wenye nguvu kiasi gani katika mchakato wa wokovu na msamaha na kile kilichomgharimu Mungu ili kutuokoa.

Kwa hakika, Musa alikuwa akimwomba Bwana “abebe” dhambi ya watu, ambayo bila shaka ndicho alichofanya pale msalabani maelfu ya miaka baadaye. Kutoka 32:32 inaonesha si tu wazo la upatanisho mbadala bali pia ni nani anayetoa kibadala: Mungu Mwenyewe.

Andiko hili linaonesha jinsi msamaha unavyokuja. Mungu katika Kristo alibeba dhambi zetu, njia pekee ambayo tungeweza kusamehewa. Ni udhihirisho wenye nguvu kiasi gani wa mpango wa wokovu na udhihirisho kwetu na kwa ulimwengu kuhusu kile kilichomgharimu Mungu kutuokoa.

Musa anamwomba Mungu Mwenyewe kuwasamehe watu dhambi zao, na hatimaye, katika Yesu, anafanya hivyo. Tunauelewaje ukweli huu wa kushangaza? Unatuambia nini kuhusu upendo wa Mungu kwa wanadamu walioanguka?

Jifunze Zaidi: Soma Ellen G. White, "Ibada ya Sanamu Katika Sinai," uk. 326–342, katika *Wazee na Manabii, Sehemu ya Kwanza*.

Somo la juma hili linatoa msisitizo maalum juu ya kazi ya Mungu kwa waumini. Bwana anaweza kufanya ndani yetu "kuliko yote tuyaombayo au tuyawazayo" (Efe. 3:20). Hatupaswi kujitazama wenyewe na kukidhi tamaa zetu binafsi, kwa sababu hili linasababisha ibada ya sanamu. Badala yake, usikivu wetu unapaswa kuwa kwa Mungu na uweza Wake. Anatoa nguvu, inayoleta maisha mapya na ya ushindi (Flp. 4:13; Yuda. 1:24, 25).

"Upendo usio pungufu ya haki ulidai kwamba kwa ajili ya dhambi hii hukumu ingepaswa kupatilizwa. Mungu ni mlinzi pamoja na mtawala wa watu Wake. Huwakatilia mbali wale wanaoshupaa katika uasi, ili wasiwaongoze watu wengine katika uharibifu. Katika kuyahifadhi maisha ya Kaini, Mungu alikuwa ameudhihirishia ulimwengu kile ambacho kingekuwa matokeo ya kuruhusu dhambi iendelee bila kuadhibiwa. Mvuto uliowekwa juu ya uzao wake kwa maisha na mafundisho yake ulisababisha hali ya upotovu uliohitaji uangamivu wa dunia yote kwa gharika.... Kadiri wanadamu walivyoishi muda mrefu ndivyo walivyoziidi kuwa waovu. Ndivyo ulivyokuwa uasi ule pale Sinai. Kama adhabu isingepatilizwa haraka juu ya dhambi hiyo, matokeo yale yale yangeonekana tena."—Ellen G. White, *Wazee na Manabii, Sehemu ya Kwanza*, uk. 336.

Maswali ya Kujadili:

- 1 Tafakari zaidi swali mwishoni mwa somo la Jumatatu. Ni kwa njia zipi tunaweza kuabudu kiumbe chenyewe, tofauti na Muumbaji? Kwa mfano, tunawezaje kutafuta kuwa mawakili wema wa dunia na kutafuta kulinda mazingira bila kuyaabudu au kuyafanya kuwa sanamu yenyewe?
- 2 Mtu anaweza kutambua uzito wa hali kwa matokeo na athari ya tendo au kwa uzito wa mwitikio wa tukio. Kwa nini Musa aliamuru kuuawa kwa wale waliokataa kwa ukaidi kutubu na kuendelea na uasi wao dhidi ya Mungu na mafundisho Yake?
- 3 Kwa nini upatanisho mbadala ndiyo kielelezo pekee sahihi cha upatanisho? Kwa nini nadharia yoyote ya upatanisho inayokana, au kudhalilisha, msingi wa mbadala wa injili ni kosa la kusikitisha la kiteolojia? Soma 1 Petro 2:24. Inadhihirishaje wazo la Yesu kama Mbadala wetu?